

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. O pravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Svoboda in nesvoboda tiska.

Anglež Danvers je leta 1783 v angleškem parlamentu tako le govoril: „Jaz mi slin, da vodi zdaj neka najvišja moč angleški narod, o katerej v nobeni dobi in v nobeni deželi nismo čuli. Ta moč, gospoda, ne obstoji v absolutni volji kralja, ne v vodstvu parlamenta, ne v moči armade, ne v vplivu cerkve, tudi nij vladanje ženske, ampak ta moč, gospoda, je vladanje žurnalistike. — Tvarina, s katero so zdaj vsak teden naši časopisi napolnjeni, se z večjim spoštovanjem sprejme, nego naši parlamentarni akti, in mnenja teh skribentov veljajo narodovej masi več, nego ona najboljšega politika kraljestva. Tako močna more žurnalistika le postati, če jej je popolna tiskovna svoboda. Da se pravdati o tem, je-li narod s tem, da je pri njem javno mnenje tako mogočno, da suvereno vse vlada, se bližal cilju državnega razvijanja, ali se oddaljil od njega; ali jedno je gotovo, da so Angleži po politični omiki najmočnejše ljudstvo tega sveta. Na najvišjem klinu stoje mej narodi v omiki, in oni imajo popolno svobodo tiska. Reče se tedaj lahko, da je ta svoboda ozko zvezana z razvijanjem ljudstva, z omiko njegovo, trdimo lahko, da je ta svoboda atribut, postulat omike. Iz tega pa sledi, da je v takem stanju cenzor, „svinčnik v podobi človeka“ nemogoč, ker ta trdi, da se ne sme pisati in tiskati, kar človeku v glavo pride, in ker to vitalnemu razpoloženju omikanega ljudstva ne gódi, dene se cenzor iz službe in njegov svinčnik mej nerabljivo šaro. Omikano ljudstvo je namreč suvereno, in njegova volja je zapoved. — So narodi v Evropi, pri katerih je cenzor več ali menj še delaven, pri katerih se nemara konfiskuje kak list vsaj vsak teden jedenkrat. Moremo-li

te narode imenovati omikane, in jim moremo prisojati svobodo tiska? Po angleškem primeru ne; ker če tudi vzamem, da „exceptio firmat regulam“, vendar je večkratno konfisciranje že preveč izjeme, tako da skoraj ta izjema vodo postaje in se iz svobode tiska nesvoboda istega rodi.

Angleški pisatelji „najhujše misli“ brez vsega oziranja na to ali ono napišejo, in le spečanje tiskane stvari jim je mari, če uže mislijo, da bi utegnili podvzetje se skvariti. Cenzor jim je narod, občinstvo, in nanj se ozirajo, in ta cenzor ima tisoč očí v javnih glasilih, in moralčno se kak pisatelj neškodljiv napravi, drugače ne. Ta cenzor pa nij prav za prav cenzor po kontinentalnem mišljenju. Poglejmo si cenzorja na kontinentu, mej, kakor sem gori sletil, menj ali neomikani narodi. Posamezna oseba je. Pri Angležih tak mož nij potreben. Ali pa je pri neomikanih narodih potreben? Jaz bom trdil: da. Navadno imajo menj omikani narodi vlade, katere imajo veliko oblast v rokah. Neomikane je navadno rad len in zadovoljen, da kdo drugi zanj misli in dela. V zdanjem veku, ko so narodi v tako zvanej civilizirani Evropi malo se zbrihtali, da posameznemu ne nakladajo vseh skrbi, ter jih delijo mej več osob, ali so posamezni vladarji tisti, ki si sodelavce volijo, se zgodi, da najbolj pametni ljudje naroda v vlado pridejo; — vsaj v teoriji. No, vlada ima po večjem skrbeti za neumneža — ljudstvo. Da to uspešno more, ne gre, da bi posamezni mej ljudstvom jej polena metali, in se nemara predrznili njeno delo soditi. Hoče li vlada „močna“ biti v delu, ne sme najti upora. Če tedaj kdo reč bolje razumeti hoče, neravno je, da se mu morajo usta zapreti, in ker tega neumno ljudstvo ne razume, ki bi tako, kakor mej Angleži samo vedoče, kaj je

zanj dobro, kaj ne, tudi samo cenzuriralo ne-redneža, mora se posamezen človek za cenzorja postaviti, in ta mora, ako hoče ali neče, vse, kar bi vladi nasprotovalo, dati pod pečat.

Po konfiskacijah slovenskih časopisov soditi moramo Slovenci tedaj biti neomikano ljudstvo, in drugič ljudstvo, ki samo vse bolje vedeti hoče o svojih potrebah, nego vlada. Če reč od vseh strani pogledam, se res kesam, da sem se kedaj pritoževal radi nesvobode tiska na Slovenskem. Mi Slovenci hočemo bolje vedeti, kje nas črevelj tišči in kateri pot je raven ter nas vodi do omike, nego vlada! Neumneži! Zadovoljni bodimo, da se še kdo za nas briga, ter nam na noge pomagati hoče iz blata neomike, ter da se tistim ljudem, ki boljše vse vedeti hočejo, ključavnico na usta dene. Le vpite nad cenzuriranjem, boste videli, pridete v popolno svobodo in mrtvo bode vaše kultiviranje, ker neomikani človek je lenuh prve vrste, in Boga naj hvali, da kdo zanj skrbi! —

Dobro, pa molčimo, tiho bodimo. Pa pridemo kdaj vsaj gledé tiskovne svobode in nekaj glede omike na angleško stališče, neumnežem biti na vedno večne čase nam vendar nij prisojeno! Kaki čudneži ste! Seveda, za šalo za vas ne skrbi, o, neumno ljudstvo hočejo s krepko roko iz plenice omike spraviti na noge mladeniča, moža. Je li tako se tu i pri Angležih delalo? Ne, Angleži so posebno ljudstvo, tam gori na otoku žive tako po svoje, in o njih se lahko reče, da so si v hudem boji z vladami priborili stališče, katero zavzamejo. Vlade so tam nemara tudi za omiko ljudstva kaj storile, ali po večjem je narod sam sledil po potih, kjer je ta najti. Angleži dokazujejo, da ljudstvo samo najbolj ve, kaj mu gódi. Vlade navadno, kakor pravijo, nad strankami stoje, so objektivne, in objektivna

Listek.

„Val. Orožnovi spisi.“

Zbral in priredil Mih. Lendovšek, vikar v Ptuj. Založil in izdal Ignacij Orožen, k. šk. konzistorijalni svetovalec in korar stolne cerkve v Mariboru. Cena 60 kr. V Celovcu. Natisnila in prodaja tiskarnica družbe sv. Mohorja. 1879.

To je naslov novej slovenske knjigi, katero smo ravnokar prejeli, in ki ima 238 strani, in obsiga 35 pesni Orožnovih, njegov (od izdatelja Lendovška popravljeni) prevod igrokaza v 5. dejanjih „Mala pevka“, in tri manjše prozaične spise.

Orožen, pesnik stare šole, se je celemu slovenskemu narodu omilil in prikupil uže z drobnimi pesnicama „kje so moje rožice“ in „mizel veter tebe žene, ljuba lastovka od nas“, ki se po vsem Slovenskem v omikanih

in prostih krogih kot narodne pojete, ker se v njih izraža deviško nedolžna duša in neka ginja, otročje naina ljubezen do nature. Gospod Lendovšek in njegov založnik, imenski brat pesnikov, sta torej naši literaturi ustregla s to zbirko, katera je vredna, da se zlasti mej prosti narod širi.

Mi menimo, da priporočamo knjižico uže s tem, če citiramo, kar izdatelj pravi v predgovoru. G. Lendovšek piše namreč:

Narodil se je Valentin Orožen na Sevnem, prijaznem griču blizu Št. Jurja pod Rafnikom, ob južnej železnici, dne 31. januarja l. 1808 od pripro-tih kmetskih starišev.

Šolal se je najprvo doma v Št. Jurju. Gimnazijalne študije dovršil je v Celji in v Gradci, bogoslovske pa v Celovci in v Št. An dražu na Koroškem.

Dne 4. avgusta l. 1835 prejel je zakrament sv. reda. Na veliko Gospojnico istega

leta obhajal je v svojej rojstnej fari primicjo, sv. novo mašo, pri katerej se je popevala od njega samega zložena „pesen pri novi sv. maši“.

Pastirjeval je kot kaplan l. 1835—36 v Pišecah, l. 1836—38 na Ljubnem, l. 1838—42 v Poličanah, l. 1842—44 v Šmarji, l. 1844—46 v Posredu, l. 1846 v Pilstanju, l. 1846—52 pri sv. Mihelu v labodskej dolini.

Potem je služil kot provizor v Sjelah pod hribom sv. Uršule blizu Slovenjega gradca l. 1852—55; od l. 1855 do 31. julija 1872 pa kot kurat pri sv. Martinu na Dreti blizu Gornjega grada.

L. 1872 podal se je v pokoj, ter je svoja poslednja leta — nekoliko oslavljen na umu preživel v Okonini pri Gornjem gradu, kjer se je dne 4. maja l. 1875 preselil v boljšo večno domovino.

Bil je rajni Valentin Orožen vesel, ži-

moč je navadno rada konservativna in rada nasprotuje narodovemu mladeniškem duhu, ki naprej hiti ter rad staro hišo podira, zraven nemisleč, kako bo novo sezidal, akoravno jo potem prav lepo sezida. Ali pri vsem tem so tudi Angleži imeli cenzorje, kakor mi; to je bilo v časih, ko so bili še neumneži kot mi; leta 1783 so bili v dejanju že brez njih, znamenje, da so tedaj že dosti omike in svo bode uživali; pišemo mi 1879, in komaj je par dni tega leta preteklo, že slišimo, da je tu in tam se kak list konfisciral na Slovenskem. Ne vpimo kot grešne duše nad tem, znamenje je to, da smo še neumni in jokajmo se raji in bodimo mirni, vdajmo se vodstvu, da prej pridemo iz neomike ven, in ker se hoče, da se nemški učimo, učimo se, s tem naukom nam pride tiskovna svoboda in raj in „pifteki“ Angležev!

S—c.

O vojski v Afganistanu

piše iz Indije tržaški ustavoverni list: Koncem minolega leta se politično in vojniško stanje v Indiji nij videlo v tako lepih barvah, kakor so je kazali cenzurirani telegrami angleških dopisnikov v londonskih časopisih. Naši čitalci vedó, da nijmo nič kaj posebno ugodno za Angleže mislili v afganskem vprašanji. Sledeče zanimivo pojasnilo o razmerah v srednji Aziji podaje izvrsten anglo-indijski časopis: „Iz govora vicekralja vlastencem v Lahore moremo z gotovostjo sklepati, da je bil glas, da je emir poslal v Dželalabad pooblaščenca, ki bi imel z indijsko vlado pogovarjati se, popolnem neopravičen. Nasprotno, verjetno je celo, da bode morala indijska vlada spomladi z novo vojsko pričeti. Dozdaj dovršena stvar mora se iz dveh mnenj pomanjkljiva imenovati. Da bi se na emira najbolj uplivalo in njegovo prihodnje protivenjenje omanjšalo, morali bi se klanec onkraj Dželalabada zasesti, in le prodiranje proti Kabulu do spomladi odložiti; le na ta način smelo bi se vojevanje po zimi prenehati. Na strani kurumske doline bil bi uspeh popolnejši, ako bi se zasedla Šutargardan in Peiwar klanca. Prvi klanec bi lahko general Brovne z ónimi sredstvi zasedel, katere je ravno imel na razpolaganje; uzrok slabemu izidu mora se verjetno da iskati v instrukcijah, ki so dospeli z Angleškega. Šutargardan klanca bi pa ge

neral Roberts ne mogel sè svojimi slabimi močmi držati, in kratkovidnost, ki je njegovej koloni tako mali oddelek invazijske armade poslala, morala je tega poveljnika britko iznenaditi. Naj bi se mu poslala jedna brigada Quetta-kolone, in naj bi mu došli ukazi dovoljevali, potem se ne more dvomiti, da bi bil on zdaj že glavno mesto zasedel, mejtem ko bi bila Quetta-divizija še zmirom dosti močna, da bi svojo zadačo rešila. Vsled vnaneja značaja kurumske doline bi general Roberts tudi z večjo armado lahko h tro prodiral, in ker so mu bili prebivalci doline prijazni, porabil bi on bil lahko vsakega vojaka svoje divizije za napadanje. Jediná težavnost, kojoj bi imel on zmagati, bila bi ta, kako da spravi teške kanone čez Šutargardan. Kar se pa zadeva verjetnosti o prihodnjem boju, je to naše mnenje, da emir še zmirom namerava vojno nadaljevati. Poslanje svoje rodbine in svojih zakladov v Majmene dokazuje, da ima mnenje, da bode emir v gorah se bojeval, nekaj verjetnosti za sè, zdaj, ko so Angleži njegovo prvo brambeno črto prodrl, in moramo mi dolgo zvezno cesto stražiti. Po zimi bomo se gotovo v Dželalabadu in kurumske dolini morali mimogrede boriti. Kar se tiče vojakov v kurumske dolini, moramo priznati, da gledamo skrbno na nje, ker je njih število le majheno. Zasedenje vrha peiwarškega klanca z malim oddelkom je iz krajevnih in vojniških ozirov jako nevaren poskus. Verjetno je, da bode ta oddelek v snegu obtičal, in ker bode imel sovražnik vhod v Šutargardan prost, bode ga tudi lahko z veliko silo napadal. Ta kolona se mora kmalu pomnožiti. Na kyberske strani se tamošnjim rodovom ne sme zaupati, ako pram se bode tam sovražnik teško da v velikem številu pokazal. Uže so se bili tam hudi boji v zadnjih dneh, o kojih pa le slabe vesti dehaajo, in tako bode skozi celo zimo trajalo. Dozdeva se, da se niti ne ve, koliko da broji emirova armada v Kabulu. Poročila vlastencav ali domačih rodov govore o 8 do 40 polkih. Kakor se vidi, bomo se morali še le z večjim delom emirove armade bojevati, ako čemo tudi uže premagane oddelke njegove vojske smatrati za „hors de combat“. Angleži so tedaj prezgodaj „victoria“ vpili.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. januarja.

Državni zbor je nadaljeval 22. januarja debato o berlinskem dogovoru. Govorila sta Greuter in Scharschmidt. — Sprejeta je bila italijanska trgovinska pogodba. Steudel je interpeliral zaradi konjske bolezni smrkovina, ki se iz Bosne zanaša s konji, od tam prihajajočimi.

Vnanje države.

Iz **Peterburga** se telegrafira 21. januarja: „Agence Russe“ javlja, da vsled poročil, došlih na turško poslanštvu, bi imel biti mirovni dogovor denes podpisan.

Iz Rima se telegrafira: „Avvenire“ je zvedel, da bode **črnogorskega** senata predsednik Božo Petrović za bolgarskega kneza voljen, tako menijo baje za gotovo v Carigradu. — Tudi bi ne bilo napak, ko bi se obistinilo.

Italijanski senat je nadaljeval posvetovanje o interpelaciji Vitelleschia. Peppi je govoril za zvezo z Avstrijo, katere namen je, reorganiziranje slovanskih narodnih skupin v orijentu. Minister Depretis je branil vnanjo politiko vlade, in rekel, da vlada ne misli na kako pomnoženje Italije na srednjem morji, niti ne na Albanijo. Vlada se bode lojalno držala berlinskega dogovora.

Prav kakor smo mi v svojem včerajšnjem članku o končanju **francoske** krize izrekli, sodijo tudi novejši telegrami iz Pariza, ki pravijo: Glasovanje v zbornici je ugoden vtis naredilo, vendar je vzbudilo bojazen, da se kriza zopet povrne. „Republique française“ naznačuje zmago ministersko kot Pyrrhovo zmago, ker vlada le nekoliko odloga dobi. Republikanci hočejo, da Dufaure svoje obljube izpolni.

Mej vsemi vojskami v Evropi ima **angleška** največ begunov ali dezertirjev, kadar je treba na boj iti. Ali pretečeni teden se je zgodil še posebno sijajen slučaj, da je v Plymouthu pobegnilo kar 200 mož na enkrat, namesto, da bi se bili vbarkali na ladijo „Crokodile“, ki jih je imela v Indijo prepe-ljati. Pa so se nekaj usajali, da bodo z Rusijo vojskovali se!

Dopisi.

Z Dunaja 20. januarja. [Izv. dop.] (Slovenci pri cesarji.) Deputacija, obstoječa iz državnih poslancev g. Iv. Nabrgoja, g. dr. Dom. Viteziča in dolinjskega dekana g. J. Jana, namenjena poklonit presvitlemu cesarju od taboritov v Dolini jednoglasno

vahen, dobro- in odkritosrčen človek. Družba zvestih prijateljev in pa veselo petje, to mu je šlo čez vse na svetu. Grlo imajoč slavulj-tice peval je še v svojih starih dneh, da so poslušalci kakor očarani krog njega stali. Najljubše so mu bile njegove lastne popevke, pred vsemi: „Rad bi tamkaj bil“, „Kde so moje rožice“, „Mrzli veter tebe žene“, „O oblaki, kaj hitite“, „To žlahno vinsko kapljico“.

„Slovan bil je z dušo, s telom,“ za majko Slavo gorelo mu je celo življenje srce. Njegovemu rodoljubju bile so pretesne meje slovenske; željno oziralo se je njegovo oko vsikdar tja doli po slovanskem jugu. — Jugoslavija velika in edina bila je zadnja njegovih želj na svetu. Literarno zjedinenje vseh Jugoslovanov, a pred vsem Slovencev in Hrvatov veljalo mu je kot neobhodna potreba. Zato so njegovi rokopisi, pa tudi nja objavljene tvarine polne „iliriznij“, in ko bi bilo po njegovem, pisati bi morali Slovenci in Hrvati nekako umetno napravljeno mešanico obeh jezikov, ki bi pa ne bila ne slovenščina ne hrvat-

ščina. Valentin Orožen bil je Slomškov učenec in to uže v celovški duhovnišnici od l. 1831 do 1835; od svojega mojstra navzel se je slovenskega duha in rodoljublja. V Slomškovem „Ahacelnu“ leta 1833 nahajamo tudi prvo Orožnovo pesen „spomlad“ (str. 18 n. zb.) in v Slomškovej knjižici „Troje ljubeznivih otrok“ l. 1838 drugo „očetova roka“ (str. 14).

Orožnove pesni so priproste, srčne, v nek- kojih nahajamo pravo dramatično živahnost. A visokih idej, izvanredne plodovitosti pri njem ne najdemo, tudi posebne izvirnosti ne. Slišal je kde pesen, ki se je njegovemu srcu prilegala, zapomnil si je napev in zadržaj in potem ono isto zakrožil po svoje; na ta način je nastalo več njegovih najboljših pesnij. Umel pa je zapeti tako, da človeku do žvega gre; najlepši dokaz temu je, da si je narod precej njegovih pesnij osvojil. Pesni: „Moje želje“, „Vse mine“, „Lastavici slovo“, „Očetova roka“, „Spomlad“, „Pri zibel“, „Veselje Štajerca“, „Napitnica“ in druge postale so popolnoma narodne in se prištevajo onim, katere sloven-

ski Štajerci, posebno na desnem bregu Drave bivajoči, najrajši popevajo.

Pesniško blago, kar ga imamo od našega Valentina — malo ga je, da, jako malo, če pomislimo na štiridesetletno pesniško delo-vanje (1830—72). Kako to? — Pravi razlog tej prikazni, mislim, da tiči v pesnikovej na-ravi. Bil je rojen pevec in pesnik z bistrim umom in živo domišljijo obdarovan — pel je rad in mnogo, pa pesnikoval jako malo. Sa-mota mu nij ljubila, soba mu je bila vsaka pretesna, črnilo mu nij dišalo in pero nerado v roki ostajalo. Pesnice, kolikor jih imamo od njega, prišle so bolj po naključju, kakor iz srčnega nagona na papir. Zadrževala so ga gotovo tudi službena opravila, ki duhovniku puščajo le malo časa in veselja za poezijo, tožba, kakoršno smo uže tudi od drugih mlaj-sih dukovnikov večkrat slišali. Ko bi se bil Orožen bolj marljivo uril in ko bi bil bolj pridno delal, prav lahko bi si bil pridobil mej štajerskimi slavci odličnejše mesto.

potrjeno adreso udanosti in zvestobe, predstavila se je denes dopoldne ob 3/4 11. uro Nj. veličanstvu.

Govoril je g. Nabergoj tako-le:

Vaše c. kr. apost. veličanstvo!

Slovanski prebivalci tržaške okolice in Istre so se sešli na vabilo političnega društva „Edinost“ dne 27. oktobra m. l. v Dolini pri Trstu na tabor pod prostim nebom, katerih skupno število znašalo je nad 8000 deležnikov, da bi javno oporekali slabovoljnemu naklepom (načinom) one stranke laškega naroda, ki pod krinko „Italia irredenta“ namerava mnogo-poskušeno udanost našega, Vašemu veličanstvu, Vašej preslavnej dinastiji in državi vedno zvestega naroda omajati. Da bi slovanski Primo ci svojo ljubezen, zvestobo in udanost do Vašega veličanstva javno pokazali, sklenila je na taboru zbrana množica pri istej priložnosti adreso udanosti, katero Vašemu veličanstvu v imenu primorskih Slovanov pokloniti mi čast imamo, ter preponižno prosimo, naj jo blagovoli Vaše veličanstvo predobrotljivo sprejeti. —

Na ta govor blagovoli je presvitli cesar imenovanj deputaciji odgovoriti, da mu je v veliko radost sprejeti očitno izjavo udanosti od tako mnogobrojno obiskovanega shoda prebivalcev Primorja, kateri so večinoma Slovani, in na katerih zvestobo se je vselej zanašal, in izrekel je zato srčno zahvalo, obžalovaje, da so okoliščine zavirale, da uže poprej nij mogel te deputacije sprejeti.

Obrnivši se potem k g. dekanu iz Doline rekel mu je mej drugim: Vi ste iz tistega kraja, kaj ne, kjer je bil shod držan? Prav lepo je moralo biti, ker je toliko ljudstva zbranega bilo. — K poslanu g. dr. Vitežića pa je rekel, da ga prav veseli videti starega znanca zopet pred soboj, čegar brata pak, škofa iz Veglie (Vrka), še vedno kakor dobrega in zaslužnega moža v spominu ima.

Tako je zaslišanje deputacije v oziru na mnoge gospode, ki so še čakali zaslišani biti, precej dolgo trajalo.

Domače stvari.

— (Deželni glavar gosp. Kaltenegger) je bil poklican na Dunaj, in se je 22. t. m. tja odpeljal z brzovlakom.

— (Župnik v tukajšnjem Trnovskem predmestju) g. Karun je predvčeranjem praznoval svojo 25letnico. Ljubljanski mestni zbor mu je na predlog g. Goriška dal meščansko pravico. — Čitalnični pevci so mu pred ta večer zapeli. Trnovske fare deputacija mu je čestitala in g. Žagar mu je izročil v imenu faranov krasen album. G. knezoškof ga je imenoval za konzistorijalnega svetovalca.

— (Čitalnica ljubljanska) napravi v nedeljo zvečer drugo pustno veselico, pri kateri gode oddelek gledališkega orkestra.

— (Ljubljanski mestni zbor) je imel 21. t. m. sejo. Za službo mestne babice se je izvolila M. Črnetič. — Pritožba nekega fjakarja zaradi naložene mu denarne globe se zavrže. — Prepoved tržnega predkupa, vsled katere je bilo branjevcem zabranjeno pred 11. uro na trgu nakupovati razne reči, se, nasproti odsekovemu predlogu, da naj se za dve leti za poskušnjo podaljša, kateremu so se pa krepko ustavijali narodni odborniki: Regali, Goršič, Petričič, Klun, Peterca, Horak, odpravi. — Pritožba nekega posestnika, kateremu je bilo prepovedano zaradi pretesnega

dvorišča prašiče rediti, se izroči magistratu, da jo reši. — Prošnja družbe zdravnikov, da naj mestni odbor kaj stori za odvrnitev kužnih boleznij, katerih so se zdravniki bali vsled vzhodnje vojske, in kuge, ki se baje po Ruskem prikazuje, se vzame na znanje.

— Nasvet, da bi se število policajev pomnožilo, se zavrže, pač pa se sklene, da se vozniki, ki prehitro vozijo, ostro kaznujejo, in beračenje po bišah kolikor mogoče zabrani.

— Računi mestnih šol za minolo šolsko leto se potrdijo. — Učitelju Majerju se dovoli prva petletna doklada. — Poročilo, da sta bila učitelj Razinger in učiteljica Konšek definitivno v službi potrjena, se vzame na znanje. — Da naj se črez Gruberjev kanal napravi brv, se odloži, ker korist njena nij v nobeni primeri s stroški, ki so v proračunu nastavljeni z 1124 gld. — O mestnem prostoru na Gradu se sklene, da se bode obsejalo s smrekovim semenom. — Nasvet Potočnikov, naj se pohvala našega domačega polka, katero sta mu izrekla zaradi hrabrega obnašanja v Bosni višja poveljnika vojvoda Württemberg in polkovnik Prieger, v okviru obezi v dvorani, se sprejme. G. Regali svoja nasveta zoper oderuhe in o pomnoženju razsvetljave v nekaterih krajih za zdaj umakne. — V tajnej seji se rešijo prošnje tistih, ki so prosili za srenjčane in meščana sprejeti biti. Ti so: Al. Waldherr, Adolf Polack, Alojz Jenko, pek, Primož Lamprecht, hišni posestnik, Jos. Bukovnik, frizér, Fr. Jančar, trgovec z lesenino, Jak. Matijan, pek, Jarnej Jemec, moker, Ign. Šarabon, usnjar, Matija Stele, vinski kupec, Janez Rulitz, vrtar, Janez Jerman, moker, Janez Gruđen, kavarnar, Josip Šelko, policaj, Matija Zdešar, trgovec z žganjem, Jos. Ferjan, ključavničar.

— (Občni zbor kranjske družbe kmetijske), je 29. t. m. Obravnave bodo nekatere posebne važnosti. Zato bi bilo želeli da se tega zbora udeleži prav veliko družbenikov ne samo iz Ljubljane, temuč tudi iz dežele in da posebno prvomestniki podružnic skrbijo za to, da so dostojno zastopane. Kakor pri drugih družbah, tako tudi je pri kmetijskej družbi zanikern izgovor: „e, bodo uže drugi opravili“. Bode se tudi sadnih dreves, trt in vina iz deželne slapenske sadje in vinorejske šole razstavilo v tem zboru, in po željah slav. dežel. odbora pride tudi vprašanje v obravnavo: v katere kraje na Dolenjsko — če slav. ministerstvo kmetijstva naprošeno dr žavno podpora dovoli — naj bi potoval vodja slapenske sadje in vinorejske šole, in katere predmete naj bi si posebno izbral za svoja popotna predavanja? Gospodje iz Dolenjskega so v stanu o obojnem oziru najboljša vodila na roko dati popotnemu učeniku. — Ob enem se naznanja, da ravnokar družba kmetijska razpošilja na svetlo dano knjigo „Naznanila c. kr. družbe kmetijske, letnik 1878“, ki ga imajo podružnice vsem udom svojega kraja izročiti; obseg te knjige je: poročilo o občnem zboru družbe kmetijske 21. nov. 1877, nekaj opazek o reji bék (korbweide), — razmere pašnikov v Bohinji, — zgodovinske črtice, in osnova podkovske in živinozdravniške šole v Ljubljani, — zgodovinske črtice in osnova deželne sadje- in vinorejske šole na Slapu. Podružničnim odborom pa je tudi razposlano „Poročilo centralnega odbora o delovanji njegovem leta 1878.“

— (Razbojnik v farovži.) V številki 17. „Slov. Naroda“ smo naznanili kratko no-

vico, da je nek ropar napadel in ranil fajmoštra v Ihanu. O tem se piše v „Sl.“ sledeče natančneje: G. fajmošter Bartol je bil v nedeljo zvečer v farovžu tolovajsko napaden. Po osmeji uri je sedel v svoji sobi, kjer navadno spi, pri mizi proti oknu obrnen, ter je molil brevir. Kar nekdo odpre vrata in stopi v sobo; g. fajmošter misleč, da je hlapec škorne prinesel, se nič ne ozre, pa v tem hipu ga plašar od zadej z majheno sekuro udari po glavi. Gospod se z desno roko prime za glavo, in v tem trenutku ga udari vdruči z ostrino po desnej strani glave, ter mu odseka v velikosti malega tolarčka nekoliko kosti od glave, in ga rani tudi na kazalcu desne roke tako hudo, da mu je kožo in meso do kosti odsekal; kost na prstu pa nij ranjena. G. fajmošter vstane, ropar pa zbeži, ne da bi bil kaj odnesel. Sestra fajmoštrova in dekla sti bili v dolnej sobi, in nijsti nič vedeli, kaj se zgoraj pri gospodu godi, da si še nijsti bili šli k počitku, hlapec pa je bil uže odšel iz farovža v hlev. G. Bartol gre z lučjo za roparjem, ki je skoz stranska vrata pobegnil iz farovža, in krvavi vso pot, potem pa družini pové, kako da je bilo. Ropar se je bil v prvi sobi pod posteljo skril. Lestvice ali lojtre so bile k oknu nastavljene na tistej strani farovža, kjer stoji svinjak, in okno je bilo od znotraj odprto, menda, da bi bil po dovršenem ropu skoz okno po lestvicah odšel, ali tudi kaj skoz okna pometal. Bila sta prišla dva, kakor stopinje po snegu pričajo. Nekega fanta okoli 20 let starega imajo ljudje na sumu, in žandarji ga uže iščejo. G. fajmošter je pri zavesti, in razen rane v glavi ne čuti dozdej nebenih bolečin.

— (Goveje živine v Ljubljani) je bilo lansko leto zaklane 3585 glav; — na vseh 16 sejnih v Ljubljani je pa bilo lani 4140 konj na prodaj pripeljanih.

— (Kranjska trgovinska in obrtniška zbornica) je pod naslovom „Statistischer Bericht über die volkswirtschaftlichen Zustände in Krain für das Jahr 1875,“ na svetlo dala poročilo, ki ga je o gospodarstvu, obrtništvu in trgovinstvu kranjskem od leta 1875. predložilo c. k. ministerstvu trgovinstva. Tajnik g. Jan. Murnik je imel z nabiranjem gradiva in sestavo vsega tega, kar knjiga na 20 polah obsega, veliko dela, to vidi vsak na prvi pogled. Poročilo začena s številom prebivalcev na Kranjskem v posameznih okrajih, koliko ljudi je bilo rojenih, in koliko jih je umrlo leta 1875., in koliko porók je bilo (3855 katoliških, 14 družih), potem našteva kranjske cesarske, okrajne in občinske ceste, rudarstvo kranjsko, koliko se je pridelalo različnega žita, sadja, mrve, strdi, vozka, mleka, surovega masla, sira itd. Potem prestopa poročilo na obširni popis malih obrtnij ali rokodelstev, in velikega obrtništva, na popis opkarnic, glažut, olarnic, žganjarij, papirnic, suknarnic, sitarij, slamnikarstev, čipkarnic, in vseh družih obrtnij, fabrik itd. Na kratko rečeno: ne jedna reč se ne pogreša, ki se je, in koliko se je na Kranjskem pridelalo leta 1875. Končno je tudi šolstvo omenjeno, ki sega v prospeh obrtništva, in naštetih so semniji kranjski, in kateri so jedinov tej knjigi natančno urejeni in zaznamovani (drugod na pr. v „Pratiki“ so napake), in katerih je vseh skupaj 556. Iz tega poročila izvemo tudi, da je v Metliki bila založnica (Vorschusskasse), v katero so zadrugi leta 1875. uložili 1220 gold. 50 kr., društveniki pa

632 gold. v njej denarja hranili. — To je kratek posnetek Murnikovega velikega, in velike hvale vrednega truda. Nekateri stvari, kakor zanimiv članek o lesnej trgovini bodo demo posneli v prihodnjih številkih jedne.

Razne vesti.

* (Mrtud) je zadel dunajskega znanega Slovanom prijaznega nemškega žurnalista in urednika „Reforme“ Franca Schuselko. Pišejo, da ni upati ozdravljenja.

* (Izginil diplomat.) Poročali smo, da je italijanski diplomatski izposlanec, polkovnik Gola, ki je bil poslan v Bolgarijo, do Bukarešte prišel, a potem se njegov sled izgublja. Zdaj poročajo, da so ga turški razbojniki pri Plevni napali oropali in umorili. * (Zverski starši.) Iz Ratibora se poroča 14. t. m. Posesnik mlina vetrenjače Klements v Dittmeravu poleg Bauerwitzja ima hčer, ki je pred šestimi leti zblaznela za to, ker jej starši njeni niso dovolili, da bi se po svojem nagibu omožila. Starši so jo tedaj zaprli v nekako luknjo zraven kravjega hleva, ki je bila s tem le z majhnim okencem zvezana, a se je moglo to okence z malim periščem slame zamašiti. Sključena je sedela nesrečnica celih šest let v tej luknji. Za živež so jej dajali starši le surovo zelje in krompir. V teh letih je umrla mati nesrečnice, a zamaščala je strašno zločinstvo, ki jej je vest težilo. Da se je pa o zločinu vendar izvedelo, prišlo je tako-le: Sin mlinarjev se je pred nekaj časom oženil; soproga njegova povpraševala ga je šestokrat, kje da je svakinja, a odgovoril jej je zmirom le nedoločno. Pred tedni opazi pa soproga, odpravljajoča krave v hlevu, da večkrat slama iz okenca izgine, večkrat pa, da na tleh leži. Mlada žena je pa videla pred štirinajstimi dnevi, da slame zopet nij v okenci, s katero je je sama zamašila, a namesto slame štrlela je skozi votlino suha zraščena roka z dolzimi nohtovi. Prestrašena sosede skupaj skliče, prostor odpró, — in kaj se pokaže njihovim očem? Na tleh je sedela sključeno človeku komaj podobna stvar, zakopana v lastno svoje blato, roke in noge so jej vsled sključenega sedenja popolnoma zrastle. Strmo gledala je svoje osvoboditelje nesrečnica, a niti jednega glasu nij mogla dati od sebe, — duševno je bila popolnoma uničena. Oddali so jo v zdravniško obakrbo, a očeta njenega je prišla sodnija.

Zahvala.

Kakor uža mnoga leta, je tukajšnji slav. kraj. žolski svet tudi letos nabiral novcev in daril, da se revnim pa pridnim učencem napravi zimske obleke. — Nabralo se je 101 gold. dva klobuka za dečke in nekaj blaga; previdelo se bo 30 otrok z raznim oblačilom in obuvalom.

Darovali so visokočastiti gospodje: V. Pfeifer 15 gold., dr. Koceli 5 gold., Schönwetter 5 gold., E. pl. Rilling 3 gold., Dell Cott 2 gold., Vesteneck 2 gold., dr. Linhart 2 gold., Gossler 2 gold., Waschica 1 gold., Rotter 2 gold., Tavčar 1 gold., Hochmeyer 1 gold., Stanzer 1 gold., Engelsberger 1 gold., Aussetz 1 gold., Jugovic 1 gold., Vencajz 3 gold., Šufaj 3 gold., Nekerman 2 gold., Gregorč 3 gold., Lavrinšek 1 gold., Šušteršič 1 gold., Schöner 1 gold., Prevec 1 gold., C. Schöner 1 gold., Semen 1 gold., Vanič 50 kr., Rumpert 2 gold., Bömes 2 gold., J. Vanič 1 gold., M. Hočevar 31 gld. 50 kr., Zwetanovič 1 gold.

Vsem č. gg. dobrotnikom bodi najtoplejša zahvala in Bog povrni!

Vodstvo štirirazredne ljudske šole v Krškem, 21. januarja 1879.

Kaspar Gasperin, nadučitelj.

Marke Wir empfehlen geschützt.
als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel
Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zeltstoffe
der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

„Solide Firmen als Vertreter erwünscht.“

izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Dunajska borza 23. januarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	61 gld. 55	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	63	—
Zlata renta . . .	73	90
1860 drž. posojilo . . .	113	50

Akcije narodne banke . . .	780	—
Kreditne akcije . . .	215	40
London . . .	116	70
Napol. . .	9	33
C. kr. cekini . . .	5	55
Srebro . . .	100	—
Državne marke . . .	57	65

Tuji.

22. januarja:

Pri Slonu: Schuldes, Nečak, Pihler iz Dunaja.
Pri Maliču: Engel, Morgenstern iz Dunaja. —
Withalm iz Gradca. —
Kramar iz Gorenjskega. —
Frank iz Dunaja.
Pri bavarskem dvoru: Geršini iz Notranjskega. —
Gusta iz Celovca.

Očitna dražba.

Cela še velika zaloga blaga Andrej Schreyer-jeve konkurzne mase, obstoječa iz nirenberškega, kratkega, igračnega, železnega, medenega, plehatega blaga, raznega orodja in posode, se bo od 27. januarja t. l. naprej do popolne razprodaje, vsak dan dopoldne in popoldne v prodajalnici v špitalskih ulicah v Ljubljani po očitni dražbi na veliko in na drobno proti gotovej plači razprodajala, in vabi k mnogobrojnej udeležbi (24-1)

Opravništvo And. Schreyer-jeve konkurzne mase.

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika, da si za polovico prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celem Evropi, zadele so tudi Svico; vsled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največja fabrika za ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zovane **žepne ure** so najboljše ure celega sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinejšega **srebrnega niklja**, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so ameriškega sistema. **Vsled neke vlastne konstrukcije ne more se taka ura nikdar pokvariti, pače lahko na tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.**

Proti povzetju, ali vpošiljavi male svote, katera je pri vsakej baži ur zaznamovana, s katero je plačana le pridejana zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in delavska plača, dobi vsakdo najfinejšo repasirano uro skoraj na polovico **zastonj**. Vse ure so natanko repasirane, ter **garantujemo za vsako uro pet let.**

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevzemamo s tem dolžnost javno, da vsako nepristoječo uro nazaj **vzememo, in z drugo zamenjamo.**

Izpisek ur.

1000 komadov žepnih ur od ponarejenega zlata, umetno in čudovito izrezljane, najfinejše regulovane, pri vsakej uri zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in glavni ključ; jeden komad le gl. 3.45.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere se pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnimi okrovom in kristalnim okrovom, izredno natančno regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanično pozlačene, tako da jih nobeden zlatar ne more od pravo zlatih razločiti; z verižico, medaljonom itd. preje jeden komad gl. 25, zdaj le gl. 8.20.

1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr) od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15 rubinih, z emailiranimi kazali, kazalom za trenutke in kristalnim ploščnatim steklom, natančno repasirane; preje jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.

1000 komadov mobilnih ur na valje (cylinderuhr) v teških giljoširanih okrovih od srebrnega niklja, s kristalnim ploščnatim steklom, tekočih na 8 rubinih, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, jeden komad preje gl. 15 zdaj le gl. 5.60

1000 komadov Washingtonskih ur na sidro od 13lotnega srebra, potrjene od c. k. denarnega urada, tekoče na 15 rubinih, elektrogalvanično pozlačene, da jih ne more nobeden strokovnjak ali zlatar od pravo zlatih razločiti; fino na trenutek regulovane in poskušene. Teh ur stal je preje jeden komad gl. 27, zdaj pa le gl. 11.40.

1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 13lotnega srebra odobrenega od c. k. denarnega urada, pod najstrožjim jamstvom na trenutek repasirane, s kolesjem od niklja in privilegiranim regulovanjem, tako da se nij treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri dr. se zastonj tudi jedna zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ; vsaka taka ura stala je preje 35 gl. zdaj pa samo gl. 16.

1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, preje gl. 40, zdaj gl. 20.

1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gospé, preje 100 gl. zdaj gl. 40.

650 komadov stenskih ur v najfinejšem emailiranem okviru z zvonilom, repasirane, preje jeden komad gl. 6, zdaj le gl. 2.75.

650 komadov ur z ropotcem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalni mizi, preje gl. 12, zdaj le gl. 4.80.

650 komadov ur z majatnikom (pendeluhr) v fino izrezljanih gotičkih visokih omaricah, navijajo se vsaki osem dnij, fino na trenutek regulovane, lepe, in impozantne. Ker je taka ura po minolih 20 letih še dvakrat več vredna, naj bi jo imela vsaka družina, posebno ker se s tako uro soba olepša. Te ure stale so preje gl. 35, zdaj se dobi jeden komad za smešno nizko ceno gl. 15. 75.

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala svota.

Naslov: **Uhren-Ausverkauf**

(368-13)

von

Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenthurmstrasse Nro. 9.

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.